

Camí Ramader

L'Espunyola

Ubicació

Comarca: Berguedà
Lloc/Adreça: Per diferents indrets del terme municipal.

Coordenades:

Latitud: 42.05365
Longitud: 1.76098
UTM Est (X): 397473
UTM Nord (Y): 4656476

Classificació

Número de fitxa 08078 - 121
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Obra civil
Estil / època: Medieval Modern Contemporani
Estat de conservació Regular
Notes de conservació: Tot i que recentment s'ha posat en marxa la Ruta ramadera, que promou el camí ramader per a usos esportius i lúdics, alguns punts del camí han estat traslladats, per exemple a Cal Codonyet on abans passava pel mig del camp i fa uns anys els propietaris el van traslladar paral·lel al costat de la carretera. A la Ferreria hi ha una tanca que delimita la propietat, a l'interior de la qual hi passa el camí ramader, essent aquest un punt important de trobada de ramats.

Protecció Legal
Observacions protecció: Llei 3/1995, de 23 de març
Accés Fàcil
Ús actual: Social
Titularitat Pública
Titular: Generalitat de Catalunya.

Fitxes associades:

[Cal Codonyet](#)

[Cal Pauet](#)

[Capella de la Maredeu del Bosc](#)

[Cal Majoral](#)

Ca l'Ardit
La Ferreria
Cal Gotlla
Hostal de l'Esca

Autoria de la fitxa Sara Simon Vilardaga
Data de registre de la fitxa: dc., 15/09/2010 - 02:00

Descripció

El camí ramader principal que circula dins el terme de l'Espunyola creua la part occidental del municipi en sentit sud-nord, per després continuar per la resta de terme en sentit oest-est. A grans trets, entrant al municipi pel ramal de Montmajor, circula pel costat de la masia de Montanyà prenent direcció cap a Cal Tet, sense arribar-hi, punt en el qual connecta amb el ramal que passant per la Ferreria ve de Cardona. A Montanyà i a la Ferreria hi havia un punt de returada i dormida. Després continua cap on hi havia l'Hostal de l'Esca, i cap a passar pel costat mateix de la capella de la Marededéu del Bosc, seguint en sentit nord per després dirigir-se cap a Cal Codonyet, que també era punt de dormida, i cap l'antic Hostal de Ca l'Ardit, tot seguit es dirigeix cap a Cal Pauet, on hi ha un enllaç amb el ramal que portava cap a les pastures d'estiu als Rasos de Peguera, a continuació va discorrent en sentit est tot passant pel costat de Cal Gotlla i després la casa de Puigventós, sota el Salt del Colom, per dirigir-nos cap a Cal Pius, continua vers molt a prop de la masia dels Quatre Vents per dirigir-se cap a l'Església de Sant Climent de L'Espunyola, va continuant pel bosc en una zona força planera cap a l'Hostal del Gran Nom, ja dins el terme municipal d'Avià. Alguns trams del camí es poden observar marques produïdes a la roca pel pas dels ramats al llarg dels anys. A finals del segle XIX arran de la construcció de la carretera de Berga a Cardona, alguns trams del camí ramader va ser desplaçats lleugerament per tal de permetre el trànsit rodat i a la vegada no dificultar el pas dels ramats.

El trajecte del camí ramader coincideix més o menys amb el camí ral de Berga a Solsona (Berga, Avià, l'Espunyola i Sant Feliu de Lluelles, arribava al castell de Navès i a l'església del Joval i que pel Vinyat arribava a Solsona (SERRA; SANTADREU: 1984:14)) i a Cardona, passant per Montmajor. Com a camí ral, aquest té diferents ramals, i connexió amb diversos camins secundaris que comunicaven amb masies, esglésies, altres poblacions, etc.

Observacions:

A mitjans de l'any 2010 els municipis berguedans de l'Espunyola, Avià, Olvan i Sagàs van posar en marxa el projecte comú " La ruta ramadera " que forma part de la iniciativa conjunta "A pagès descobreix". El projecte ha consistit en la recuperació de 32 quilòmetres del camí ramader que travessa aquests municipis, per a convertir-lo en una ruta turística que es pot realitzar a peu, en bicicleta o a cavall. La ruta compta amb un díptic informatiu i un plànol en paper, a més de la possibilitat de descarregar-se la ruta als telèfons mòbils, i una guia amb tota la informació necessària com són el recorregut, els punts d'interès, allotjament i restauració, entre altres serveis.

La ruta també està inclosa en la Xarxa de Senders del Berguedà, cosa que fa que el traçat estigui senyalitzat amb marques grogues o amb dues ratlles horitzontals, una vermella i una blanca, corresponents als trams que coincideix amb el GR (sender de Gran Recorregut). L'any 2.007 es va realitzar l'inventari dels camins ramaders del Berguedà per part del Grup de Defensa de la Natura, dirigit per Xavier Campillo i Besses, i el suport del Parc Natural del Cadí-Moixeró i de Berguedà Iniciatives SD, SL.. El codi d'aquest camí en l'Inventari dels camins ramaders del Berguedà fet pel Grup de Defensa de la Natura és ICR3.

Història

Aquest camí ramader és el principal dels que circulen pel municipi de l'Espunyola, el conjunt dels camins formen part d'una complexa xarxa de camins ramaders, uns de principals com aquest i altres de secundaris. Els camins ramaders estan connectats entre ells ja que la seva funció és permetre el trànsit dels ramats transhumans que provinents de la costa i la plana es dirigien a les pastures pirinenques. És difícil saber-ne l'antiguitat, tot i que consten poques mencions directes són esmentats des d'època medieval; de fet, la majoria han estat emprats des de temps molt reculats i en alguns casos, el seu trajecte o part, forma part de camins de connexió emprats no només com a ramaders, sinó també com les vies naturals de pas i d'unió de diferents poblacions.

Els camins ramaders són un bé de domini públic i de titularitat autonòmica, i són inalienables, imprescriptibles i inembargables; estan protegits per la llei 3/1995, de 23 de març, de vies pecuàries. La llei diu que "se entiende por vías pecuarias las rutas o itinerarios por donde discurre o ha venido discurriendo tradicionalmente el tránsito ganadero." (art.12). La llei contempla usos complementaris dels camins ramaders com el passeig, la pràctica de senderisme, i altres, sempre respectant la prioritat del trànsit ramader.

La "Strata Cardonensis" o camí ral de Cardona a Berga consta documentat des d'almenys el segle X. En aquest cas es tracta del camí que fa el trajecte de Cardona resseguint la riera de Navel cap a Sant Joan de Montdarn, passant pel sud del terme de Montmajor. Pel que fa al camí ral de Berga a Solsona (amb la seva derivació cap a Cardona), consta documentat també en diferents documents d'època medieval i moderna. En aquest cas podem fer referència a l'acta de consagració de l'església de Sant Salvador de la Mata, de l'any 899, on consta "...illam strata de Cardona..." com un dels límits del terme parroquial del monestir (VVAA: 1985: 150). En època moderna, en el Capbreu del Cint, Capolat i Castelló fet a ordres del Duc de Medinaceli, pres per Josep Thomasa Garrigó, notari de Cardona datat entre el 1789 i 1793 (ACA, Notarial, Cardona, Ca-1.046, fol. 76) apareix citat diverses vegades el camí ral que va de Cardona a Berga com a límit o afrontació de diferents propietats, s'hi referencia per exemple en la descripció del Mas Peraire, i del Mas de Sant Cebria, àlies Cots, pertanyents a Joan Boixader, pagès del Cint.

En el llibre de Cèsar August Torres (TORRES: 1905: 339-343) hi trobem la descripció de l'itinerari de Berga a Solsona (Itinerari 158).

Bibliografia

AGRUPACIÓ DE MUNTANYENCS BERGUEDANS (1984): "Pels camins del Berguedà". L'Erol, juliol de 1984.

CAMPILLO, X. (Dir.) (2004): Inventari de camins de la comarca del Berguedà (segona fase). Consell Comarcal del Berguedà. Escola Universitària de Turisme i Direcció Hotelera, Naturgest S.L.

CAMPILLO, X. (Dir.) (2007): Inventari de camins ramaders del Berguedà. Grup de Defensa de la Natura del Berguedà, Parc Natural del Cadí-Moixeró, Berguedà Iniciatives SD, SL.

GALERA, A. (1996): "Els camins medievals en la Catalunya central: entorn les Stratae Kardonensia i la Via Salinaria". Dovella, tardor 1996, 21-28.

MIRALLES, F. I ROVIRA, J. (1999): Camins de transhumància al Penedès i al Garraf. Associació d'Amics dels Camins Ramaders.

SERRA, R.; SANTANDREU, M.D. (1984): "Dels camins romans a les carreteres asfaltades". L'Erol, juliol de 1984, 12-22.

TORRES, C.A. (1905): Itinerari per les Valls Altes del Llobregat. Berguedà, Barcelona.

VVAA. (1985): "Catalunya Romànica. XII. El Berguedà", Fundació Enciclopèdia Catalana, Barcelona.

